

חק לישראל – פרשת כי תשא יום א'

תורה – שמות פרק ל'

(יא) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יא) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יא) וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימְרֵי:

(יב) כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנִתְּנָנוּ אִישׁ כַּפֶּר נַפְשׁוֹ לַיהוָה בַּפְּקֹד אַתֶּם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בַּפְּקֹד אַתֶּם: (יב) כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנִתְּנָנוּ אִישׁ כַּפֶּר נַפְשׁוֹ לַיהוָה בַּפְּקֹד אַתֶּם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בַּפְּקֹד אַתֶּם: (יב) אָרִי תִקַּבֵּל יַת חֲשָׁבוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַנְיַנְיָהוּן וַיִּתְּנוּן גָּבֵר פָּרְקוֹ נַפְשֵׁיהֶם קֹדֶם יְיָ כִּד תִּמְנִי יִתְּהוּן וְלֹא יִהְיֶה בְּהוֹן מוֹתָא כִּד תִּמְנִי יִתְּהוּן:

(יג) זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקֻדִים מִחֻצֵי הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מִחֻצֵי הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיהוָה: (יג) זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקֻדִים מִחֻצֵי הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מִחֻצֵי הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיהוָה: (יג) דִּין יִתְּנוּ כָּל דְּעֵבֶר עַל מַנְיַנְיָא פְּלָגוֹת סְלֵעָא בְּסִלְעֵי קוֹדְשָׁא עֶסְרִין מַעֲיִן סְלֵעָא פְּלָגוֹת סְלֵעָא אֶפְרָשׁוּתָא קֹדֶם יְיָ:

(יד) כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקֻדִים מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה יִתְּנוּ תְּרוּמַת יְהוָה: (יד) כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקֻדִים מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה יִתְּנוּ תְּרוּמַת יְהוָה: (יד) כָּל דְּעֵבֶר עַל מַנְיַנְיָא מִבְּנֵי עֶסְרִין שָׁנִין וּלְעֵלָא יִתְּנוּ אֶפְרָשׁוּתָא קֹדֶם יְיָ:

(טו) הָעֶשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדָּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחֻצֵי הַשֶּׁקֶל לָתֵת אֶת תְּרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם: (טו) הָעֶשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדָּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחֻצֵי הַשֶּׁקֶל לָתֵת אֶת תְּרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם: (טו) דְּעֵתִיר לֹא יִסְגִי וְדַמְסָפוֹ לֹא יִזְעַר מִפְּלָגוֹת סְלֵעָא לְמִתָּו יִתְּנוּ אֶפְרָשׁוּתָא קֹדֶם יְיָ לְכַפְּרָא עַל נַפְשֵׁיכֶם:

(טז) וְלִקְחֶתָּהּ אֶת כֶּסֶף הַכַּפָּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אֹתוֹ עַל עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְזִכְרוֹן לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם: (טז) וְלִקְחֶתָּהּ אֶת כֶּסֶף הַכַּפָּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אֹתוֹ עַל עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְזִכְרוֹן לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם: (טז) וְתִסַּב יַת כֶּסֶף בַּפּוֹרְיָא מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִתְּנוּ יִתְּיָה עַל פְּלָחוֹ מִשְׁכֹּן זִמְנָא וְיִהְיֶה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְדִכְרָנָא קֹדֶם יְיָ לְכַפְּרָא עַל נַפְשֵׁיכֶם:

רש"י

לשקול בו שקלי הקדש כגון שקלים האמורין
 צפרסת ערכין ושדה אחוזה: עשרים גרה
 השקל – עכשיו פירש כך כמה הוא: גרה –
 לשון מעה וכן (בשמואל ב') יבא להשתחוות לו
 לאגורת כסף וככר לחם: עשרים גרה השקל
 – שהשקל השלם ד' זוזים והזו מחולקו חמש
 מעות אלא ברא והוסיפו עליו שתות והעלוהו
 לשש מעה כסף ומחצית השקל הזה שאמרתי
 כך יתנו תרומה לה':
 (יז) מבן עשרים שנה ומעלה – למדך כאן
 שאין פחות מבן עשרים יואל לכבד ונמנה
 בכלל אנשים:

(יז) כי תשא – לשון קבלה כתרומה
 כשתחפוז לקבל ככוס מנינס לדעת כמה הם
 אל תמנעם לגלגולת אלא יתנו כל אחד מחצית
 השקל ותמנה את השקלים ותדע מנינס: ולא
 יהיה בהם נגף – שהמנין שולט בו עין הרע
 והדבר בא עליהם כמו שמנינו דימי דוד:
 (יג) זה יתנו – (שמ"ר) הראה לו כמין מטבע
 של אש ומשקלה מחצית השקל ואומר לו כזה
 יתנו: העובר על הפקודים – דרך המונין
 מעבירין את הנמנין זה אחר זה וכן (ויקרא)
 כז) כל אשר יעבור תחת השבט וכן (ירמיה)
 לג) תעבורנה האזן ע"י מונה: מחצית השקל
 בשקל הקודש – במשקל השקל שקלצתי כך

חק לישראל – פרשת כי תשא יום א'

(במדבר א') ב'אחד לחודש השני והמשכן הוקם ב'אחד לחודש הראשון שנאמר (שמות מ) ביום החודש הראשון ב'א' לחודש תקים וגו' ומהמנין הזה נעשו האדנים משקלים שלו שנאמר (שמות לח) ויהי מאת ככר הכסף לזקת וגו'. הא למדת ששתיים היו אחת בתחלת נדבתן אחר יום הכפורים בשנה ראשונה ואחת בשנה שנייה באייר משהוקם המשכן. וא"ת וכי אפשר שבשניהם היו ישראל שוים ו' מאות אלף וגו' אלפים וה' מאות ונ' שהרי בכסף פקודי העדה נאמר כן ובחומש הפקודים אף זו נאמר כן (במדבר א') ויהיו כל הפקודים שש מאות אלף ושלש מאות אלפים וחמש מאות וחמשים והלא בשתי שנים היו וא"ל שלא היו בשעת מנין הראשון בני י"ט שנה שלא נמנו ובשניה נעשו בני כ'. תשובה לדבר אכל שנות אנשים בשנה אחת נמנו אבל למנין יציאת מצרים היו שתי שנים לפי שלציאת מצרים מונין מניסן כמו ששנינו במסכת ראש השנה ונבנה המשכן בראשונה והוקם בשניה שנתחדשה שנה ב'אחד בניסן אבל שנות האנשים מנויין למנין שנות עולם המתחילין מתשרי נמצאו שני המנינים בשנה אחת המנין הראשון היה בתשרי לאחר יום הכפורים שנתרצה המקום לישראל לסלוח להם ונלטו על המשכן והשני ב'אחד באייר: על עבודת אהל מועד – הן אדנים שנעשו זו:

(טו) לכפר על נפשותיכם – שלא תנגפו ע"י מנין. ד"ל לכפר על נפשותיכם לפי שרמז להם כאן ג' תרומות שנכתב כאן תרומת ה' ג"פ אחת תרומת אדנים שמנאן כשהתחילו בנדבת המשכן ונתנו כל אחד ואחד מחצית השקל ועלה למאת הככר שנא' (שמות לח) וכסף פקודי העדה מאת ככר ומתהם נעשו האדנים שנאמר ויהי מאת ככר הכסף וגו' והשנית אף היא ע"י מנין שמנאן משהוקם המשכן הוא המנין האמור בתחלת חומש הפקודים (במדבר א') ב'א' לחודש השני בשנה השנית ונתנו כל אחד מחצית השקל והן לקנות מהן קרבנות לצור של כל שנה ושנה והשוו בהם עניים ועשירים ועל אותה תרומה נאמר לכפר על נפשותיכם שהקרבנות לכפרה הם באים והשלישית היא תרומת המשכן כמו שנא' (שמות לה) כל מרים תרומת כסף ונחשת ולא היתה יד כולם שזה זה אלא איש איש מה שנדבו לבו:

(טז) ונתת אהו על עבודת אהל מועד – למדת שנטווה למנותם בתחלת נדבת המשכן אחר מעשה העגל מפני שנכנס בהם מגפה כמ"ש (שמות לב) ויגוף ה' את העם. משל ללאן החביבה על בעליה שנפל זה דבר ומשפסק אמר לו לרועה בצקשה ממך מנה את לאני ודע כמה נותרו בהם להודיע שהיא חביבה עליו וא"ל לומר שהמנין הזה הוא האמור בחומש הפקודים שהרי נאמר זו:

נביא – מלכים א' פרק יח' כ'–כ"ה'

- (כ) וישלח אחאב בכל בני ישראל ויקבץ את הנביאים אל הר הפרמל: (כ) וישלח אחאב בכל בני ישראל וכנש ית נביי שקרא לטור כרמלא:
- (כא) ויגש אליהו אל כל העם ויאמר עד מתי אתם פסחים על שתי הסעפים אם יהוה האלהים לכו אחריו ואם הבעל לכו אחריו ולא ענו העם אתו דבר: (כא) וקריב אליהו לות כל עמא ואמר עד אימתי אתון פליגין לתרין פלגון הלא יי אלהים פלחו קדמוהי בלחודוהי ולמא אתון טען בתר בעלא דלית ביה צרוך ולא אתיבו עמא יתיה פתגם:
- (כב) ויאמר אליהו אל העם אני נותרתי נביא ליהוה לבדי ונביאי הבעל ארבע מאות וחמשים איש: (כב) ואמר אליהו לעמא אנא אשתארית נביא קדם יי בלחודי ונביי בעלא ארבע מאה וחמשים גברא:

חק לישראל – פרשת כי תשא יום א'

(כג) וַיִּתְּנוּ לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וַיִּבְחָרוּ לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד וַיִּנְתְּחֻהוּ וַיְשִׂימוּ עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יִשְׂימוּ וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת הַפָּר הָאֶחָד וְנִתְּתִי עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא אֲשִׂים: (כג) וייתיהבון לנא תרין תורין ויבחרון להון תורא חד ויהדמוניה וישוון על אעיא ואשתא לא ישוון על אעיא ואשתא לא ישוון ואנא אעביר ית תורא חד ואתן על אעיא ואשתא לא אשוי:

(כד) וּקְרַאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי אֶקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲנֶה בְּאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדְּבָר: (כד) ותקרון בשום טעותכון ולא תתענון מן קדם דלית ביה צרוך ברם אנא אצלי בשמא דיי וישלח מימריה ויחות אשתא ארי יי הוא אלהים ואתיב כל עמא ואמרו תקין פתגמא:

(כה) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ לְנָבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפָּר הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רֵאשֻׁנָה פִּי אַתֶּם הַרְבִּים וְקִרְאוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לֹא תִשְׂימוּ: (כה) ואמר אליהו לנביי בעלא בחרו לכון תורא חד ועבידו קדמיתא ארי אתון סגיאין וקרו בשום טעותכון ואשתא לא תשוון:

רס"י

(כח) שְׁתֵּי הַסַּעֲפִים – שְׁתֵּי הַמַּחֲשָׁבוֹת, הַצַּעַל – הַאֲלֹהִים, לָכוּ אַחֲרָיו. וְלֹא עָנוּ הָעַם שְׁאִינְכֶם מַזְבִּינִים לְהַכְרִיעַ מִי הַאֲלֹהִים. וְאִם אֹתוֹ דַּבֵּר – שְׁלַח הֵיוּ יוֹדְעִין לְהַצְחִין:

בתובים – משלי פרק יח' כ'–כד' פרק יט' א'

(כ) מִפָּרִי פִי אִישׁ תִּשְׁבַּע בְּטָנוֹ תְּבוֹאֹת שִׁפְתָיו יִשְׁבַּע: (כ) מן פרי פומיה דגברא תסבע כריסיה ומן עללתא דשפותיה נסבע:

(כא) מִנּוֹת וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן וְאַהֲבִיָּה יֹאכַל פְּרִיָּה: (כא) מנותא וחיי בידא דלישנא ודרחם ליה ניכול מן פרוי:

(כב) מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפֶק רֵצוֹן מִיְהוָה: (כב) דמשכח אתתא טבאתא משכח ומקבל דעותיה מן אלהא:

(כג) תַּחֲנוּנִים יְדַבֵּר רֵשׁ וְעֲשִׂיר יַעֲנֶה עֲזוֹת: (כג) תחנוני נמלל מסכנא ועתירא נמלל עשינתא:

(כד) אִישׁ רַעִים לְהַתְרוּעֵעַ וְיֵשׁ אֹהֵב דְּבִק מֵאָח: (כד) אית חברי דמתחברין ואית רחמא דבק מן אח:

(א) טוֹב רֵשׁ הוֹלֵךְ בְּתַמּוֹ מֵעַקֵּשׁ שִׁפְתָיו וְהוּא כְּסִיל: (א) טב מסכינא דמהלך בתמימותא מן הוא דמעקמן ארחתיה והוא סבל:

רס"י

(כח) וְהַזְבִּיהָ יֹאכַל פְּרִיָּה – אֹהֵב אֶת לָשׁוֹן וּמַרְגִּיל לְתוֹרָה אֹכֵל סַכְרָה צַעֲהָ: (כח) תחנונים ידבר רש – דרך זה צכך ודרך זה צכך למדך דרך ארץ שאע"פ שעשיר יענה עזות הרש ידבר תחנונים וכן הענין הרב לתלמיד:

(כד) אִישׁ רַעִים לְהַתְרוּעֵעַ – אִישׁ שְׁקוּנָה לֹא רַעִים עוֹד יִצוֹא יוֹם שִׁלְטָנְךָ לָהֶם וַיִּקְרְבוּ יוֹסֵף קִרְא: (כד) איש רעים להתרועע – אדם שקונה לו רעים עוד יצוא יום שילטך להם ויקרבוהו יוסף קרא:

חק לישראל – פרשת כי תשא יום א'

ואם תאמר מה בכך יש אוהב דבק מאח שיקרבהו יותר מקרוביו ואחיו:

משנה – דמאי פרק ד'

(א) הלוקח פרות ממי שאינו נאמן על המעשרות, ושכח לעשרן, ושואלו בשבת, יאכל על פיו. חשכה מוצאי שבת, לא יאכל עד שייעשר. לא מצאו, אמר לו אחר שאינו נאמן על המעשרות, מעשרין הן, אוכל על פיו. חשכה מוצאי שבת, לא יאכל עד שייעשר. תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה, רבי שמעון שזורי אומר, אף בחל שואלו ואוכלו על פיו:

אבל תרומה גדולה לא נחשדו עליה, ותרומת מעשר הויה אחד ממאה, וכשחזרה למקומה לפחות ממאה, חזרה ומדמעה: שאלו ואוכלו על פיו – דמאחר שנקרא לה גם תרומה אימת דמוע על עם הארץ, וירא לשקר. והלכה כרבי שמעון שזורי:

רע"ב – (א) הלוקח פירות – בשבת יאכל על פיו – לאימת שבת עליו, שמתיראים לעבור עבירה ולשקר בשבת יותר מבחול: תרומת מעשר של דמאי – להכי נקט תרומת מעשר דעמי הארץ נחשדו עליה דסברי אינה במיתה כל זמן שלא הופרש מעשר ראשון,

(ב) המדיר את חברו שיאכל אצלו, והוא אינו מאמינו על המעשרות, אוכל עמו בשבת הראשונה, ואף על פי שאינו מאמינו על המעשרות, ובלבד שיאמר לו מעשרין הן. ובשבת שנייה, אף על פי שגדר ממנו הנגיה, לא יאכל עד שייעשר:

סעודת נשואין לבחור שנשא בתולה, התיירו לו לאכול עמו, משום איבה:

רע"ב – (ב) המדיר את חברו שיאכל עמו – דאמר ליה קונם מה שאתה נהנה לי אם אין אתה סועד אללי: שבת הראשונה – של

(ג) רבי אליעזר אומר, אין אדם צריך לקרות שם למעשר עני של דמאי. וחכמים אומרים, קורא שם ואין צריך להפריש:

על פי כן קורא לו גם שהרי אינו מפסיד כלום בזה דאין כריך להפריש וליתן לעני, משום דעני הוה בזה מוציא מחזירו, והמוציא מחזירו עליו הראיה:

רע"ב – (ג) אין כריך לקרות שם למעשר עני של דמאי – דלא נחשדו עמי הארץ על מעשר עני, שהם יודעים שפירות הטבולים למעשר עני הם במיתה ומפרישים אותן, ולוקחים אותן לעצמן: וחכמים אומרים – אף

(ד) מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי ולמעשר עני של ודאי, לא יטלם בשבת. ואם היה כהן או עני למודיים לאכל אצלו, יבואו ויאכלו, ובלבד שיודיעם:

תרומת מעשר של ודאי אין הישראל קורא לה שם, אלא הוא נותן מעשר לבו, והלוי מפריש תרומת מעשר ונותנה לכהן: לא יטלם – כדי ליתנם לכהן או לעני שצחצר ושצמזבו, שאסור ליתן מתנות לכהן ולעני בשבת, אבל בלמודים לאכול אכלו, כלומר הרגילין לאכול על שלחנו

רע"ב – (ד) מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי – שאמר תרומת מעשר שאני חייב להפריש מכרי זה יהא מונח בצפוניו או בדרכו ולא הפרישה. ותרומת מעשר של דמאי דנקט לפי שהישראל קורא לה גם ונותנה לכהן ולוקח המעשר לעצמו, אבל

חק לישראל – פרשת כי תשא יום א'

פרי, ובלבד שיודיעם שהם של תרומת מעשר, או של מעשר עני, שאם אינו מודיעם והם סבורים שמשלו הוא מאכילם, הוה ליה

כמאכיל אורחיו תרומות ומעשרות שהוא אסור:

(ה) האומר למי שאינו נאמן על הפעשדות, קח לי מפני שהווא נאמן ומפני שהווא מעשר, אינו נאמן. מאיש פלוגי, הרי זה נאמן. הלא לקח מופנו, ואמר לו לא מצאתיו ולקחתי לך מאחר שהווא נאמן, אינו נאמן:

רע"ב – (ה) אינו נאמן – דאפילו ימנא שלקח ממי שאינו נאמן מני לאשתמוטי ולומר בעיני היה נאמן אבל כי אמר ליה מאיש

פלוגי לא מני לאשתמוטי דהא אינו רשאי ליקח מאחר:

(ו) הנכנס לעיר ואינו מפיר אדם שם, אמר, מי כאן נאמן. מי כאן מעשר. אמר לו אחר, אני, איני נאמן. איש פלוגי נאמן, הרי זה נאמן. הלא לקח מופנו, אמר לו, מי כאן מוכר יטון. אמר לו, מי ששלקה אצלי, אף על פי שהן כגומלין זה את זה, הרי אלו נאמנין:

רע"ב – (ו) איש פלוגי נאמן הרי זה נאמן – אף על גב דלכא היה ראוי להאמינו כיון שהווא עמנו חסוד קולא היא שהקילו באכסנאי משום חיי נפש. ודוקא כשאין מכיר אדם שם, אבל אם מכיר אדם שם, לא יטול אלא מן המומחה: מי כאן מוכר יטון – שירא שמה

יאכילוהו חדש קודם שיקרב העומר, ורוב עמי הארץ אין חסודים על החדש והוי כדמאי, דרוב עמי הארץ מעשרים הן, הלכך לא החמירו עליהן כל כך דנימא שהם גומלים חסד זה לזה, תעיד אתה עלי ואני תעיד עליך:

(ז) החפזים ששכנסו לעיר, אמר אחר, שלי חדש ושל חברי יטון, שלי אינו מתקן ושל חברי מתקן, אינו נאמנין. רבי יהודה אומר, נאמנין:

רע"ב – (ז) החמרים – המביאים תבואה ממוקם הזול למוקם היוקר: אין נאמנים – דולאי גומלים זה את זה, ומשבח של חבירו בעיר זו, כדי שישבח חבירו את שלו בעיר אחרת: ר' יהודה אומר נאמנים – הואיל

ורוב עמי הארץ מעשרים הם, דמאי הקילו משום חיייהו של בני העיר, שיהיו מוכרי תבואה ופירות רגילין לכא שם, ואין הלכה כרבי יהודה:

גמרא – ברכות דף יד' ע"ב

אמר עולא כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר בעצמו אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים: ואמר רבי יוחנן הרוצה שיקבל עליו עול מלכות שמים שלמה יפנה ויטול ידיו ויניח תפילין ויקרא קריאת שמע ויתפלל וזו היא מלכות שמים שלמה אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל הנפנה ונוטל ידיו ומניח תפילין וקורא קריאת שמע ומתפלל מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח והקריב עליו קרבן דכתיב ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך ה' אמר ליה רבא לא סבר לה מר כאילו טבל דכתיב ארחץ [בנקיון]

חק לישראל – פרשת כי תשא יום א'

ולא כתב ארחיץ [כפי] אמר ליה רבינא לרבא חזי מר האי צורבא מרבנן דאתא ממערבא ואמר מי שאין לו מים לרחוץ ידיו מקנח ידיו בעפר ובערור ובקסמית אמר ליה שפיר קאמר מי כתיב ארחץ במים בנקיון כתיב כל מידי דמנקי דהא רב חסדא לייט אמאן דמהדר אמיא בעידן צלותא והני מיילי לקריאת שמע אבל לתפלה מהדר ועד כמה עד פרסה והני מיילי לקמיה אבל לאחוריה אפילו מיל אינו חוזר [ומינה] מיל הוא דאינו חוזר הא פחות ממיל חוזר:

רש"י על הגמרא

נמי טעונה נסכים, אלא ליסגא דקרא נקט עולה ומנחה זבח ונסכים: יפנה – לנקציו: דכתיב ארחץ בנקיון – משמע ארחץ כל הגוף ולא כתיב ארחיץ כפי לדקשה אחא, לומר שמעלה עליו סכר רחילת כפיו כאלו טבל כל גופו: קסמית – קיסס: לקריאת שמע – דעידנא דקריאת שמע, שזמנה קצוע, פן יעבור הזמן, אצל לתפלה דכל היום זמנה הוא צריך למהדר אמיא:

כאלו מעיד עדות שקר בעלמו – ליסגא מעליא: כאלו הקריב עולה בלא מנחה – שחיבו הכתוב להקריב עמה שנאמר (במדבר כ"ח), ועשירית האיפה וגו', אף הקורא ואינו מקיים אינו גומר את המזבח: נסכים – הוא היין המתנסך על גבי המזבח אחר העולה והזבח, כדכתיב ונסכיהם חלי ההין וגו' (במדבר כ"ח), והוא הדין למימר כאלו הקריב עולה בלא מנחה ונסכים דהא עולה

זוהר – כי תשא דף קפח ע"א

פְּתַח אֵיךְ (ס"א רבי חייא) וְאָמַר, (משלי יב) שְׁפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לְעַד וְעַד אֲרֻגְיָעָה לְשׁוֹן שִׁקְרָה. תָּא חֲזִי, אֵלּוּ כָּל בְּנֵי עֲלָמָא הוּוּ פְּלַחִין לְשִׁקְרָא, הוּוּ הֲכִי, אָבֵל הָאִי נְהוּרָא וְזִהְרָא דְנְהִיר, וְדָאִי קְשׁוּט אִיהוּ. כְּכִבֵּי רוּמָא דְדִקְיָעָא קְשׁוּט אִינּוּן. אִי בְּטַפְּשׁוּ וְחִסְרוּנָא דְדַעְתָּא דְלַהוּן, אִינּוּן אֲמִרֵי וְקִרְאָן לַהוּ אֱלֹהָא, לֹא בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁיבָא עוּבְדוּי מַעְלָמָא. אָבֵל לְזַמְנָא דְאִתֵּי לֹא יִשְׁתַּעֲזוּן כְּכִבֵּי וְנְהוּרִין דְעֲלָמָא. אָבֵל מֵאן יִשְׁתַּעֲזִי. אִינּוּן דְפִלְחוּ לֹוּן:

וְקִרְאָ דָּא הֲכִי הוּא. שְׁפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לְעַד, אֵלּוּן יִשְׂרָאֵל, דְאִינּוּן שְׁפַת אֱמֶת. (דברים ו) יי אלהינו יי אחד. וכלא איהו אמת, ורזא דאמת, ומסיימי יי אלהיכם אמת. ודא איהו שפת אמת תכון לעד:

וְעַד אֲרֻגְיָעָה, וְעַד רְגַע מְבַעֵי לִיָּה, מֵאִי אֲרֻגְיָעָה. אֵלּא, עַד כְּמָה יָהּ קִיּוּמָא דְלַהוּן בְּעֲלָמָא, עַד זְמַנָּא דִּיִּיתִי, וְיָהּ לִי נִיִּיחָא מִפּוּלְחָנָא קְשִׁיָּא דְעֲלוּי. וּבְזַמְנָא דְאֲרֻגְיָעָה, יִשְׁתַּעֲזִי לְשׁוֹן שִׁקְרָה, אִינּוּן דְקִרְאָן אֱלֹהָא, לְמֵאן דְלָאוּ הוּא אֱלֹהָא. אָבֵל יִשְׂרָאֵל דְאִינּוּן שְׁפַת אֱמֶת, כְּתִיב בְּהוּ, (ישעיה מג) עם זו יצרת לי תהלת יספרו:

חק לישראל – פרשת כי תשא יום א'

אֲדַבְרָנָא חֲדָא זְמַנָּא דְהוּינָא אָזִיל בְּחֵדֵי רַבֵּי אֶלְעָזָר, פִּגְעַת בֵּיהּ הֶגְמוּנָא, אָמַר לִיהּ לְרַבֵּי אֶלְעָזָר, אַנְתָּ יָדַעְתָּ מֵאוּרֵייתָא דִּיהוּדָאֵי. אָמַר לִיהּ יָדַעְנָא. אָמַר לִיהּ, לִית אַתּוּן אֲמַרִין דְמַהִימְנוּתָא דְלָכוּן קְשׁוּט, וְאוּרֵייתְכוּן קְשׁוּט, וְאַנְן דְמַהִימְנוּתָא דִילָן שְׁקֵר, וְאוּרֵייתָא דִילָן שְׁקֵר. וְהָא פְתִיב שְׁפַת אַמְת תְּכוּן לְעַד וְעַד אַרְגִיעָה לְשׁוֹן שְׁקֵר. אַנְן מִיּוּמִין דְעַלְמָא, קְיִימִין בְּמַלְכוּתָא, וְלֹא אַעֲדֵי מִינְן לְעַלְמִין, דְרָא בְתַר דְרָא, תְּכוּן לְעַד וְדָאֵי. וְאַתּוּן, זְעִיר הוּא לְכוּ מַלְכוּתָא, וּמִיָּד אַעֲדֵי מַנְכוּן, וּקְרָא אַתְקִיִים בְּכוּ דְכְתִיב וְעַד אַרְגִיעָה לְשׁוֹן שְׁקֵר:

אָמַר לִיהּ, חֲמִינָא בְּךָ דְאַנְתָּ חֲפִים בְּאוּרֵייתָא. תְּפַח רוּחִיָּה (דף קפ"ח ע"ב) דִּיהוּא גְבָרָא. אֵלֹו אָמַר קְרָא, שְׁפַת אַמְת כּוֹנְנַת לְעַד, הוּא כְדַקְאֲמָרוּ, אַבְל לֹא כְתִיב אֵלֹא תְכוּן, זְמִינָא שְׁפַת אַמְת דְתְכוּן, מַה דְלֹאוּ הֲכִי הֲשִׁתָּא, דִּיהֲשִׁתָּא שְׁפַת שְׁקֵר קְיִימָא, וְשְׁפַת אַמְת שְׂכִיבָא לְעַפְרָא, וּבִהוּא זְמַנָּא דְאַמְת יָקוּם עַל קְיּוּמִיָּה, וּמְגוּ אַרְצָא תְצַמְחָא, כְּדִין שְׁפַת אַמְת תְּכוּן לְעַד וְגו': אָמַר לִיהּ הֲהוּא הֶגְמוּן, זְכָאָה אַנְתָּ. וְזְכָאָה עַמָּא דְאוּרֵייתָא דְקְשׁוּט יְרִתִין. בְּתַר יוּמִין שְׂמַעְנָא דְאַתְגְּזִיר. אֵזֶלוּ, מְטוּ חַד בֵּי חֲקַל, וְצִלּוּ צִלּוּתְהוּן. כִּיּוּן דְצִלּוּ צִלּוּתְהוּן, אָמַרוּ מִכָּאן וְלְהֵלָאָה נִתְחַבֵּר בְּשְׂכִינְתָּא, וְנִזְיִל וְנִתְעַסַּק בְּאוּרֵייתָא:

הלכה – הרמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ג'

(יה) שנים שהיו ישנים בטלית אחת כל אחד מהן אסור לקרות אף על פי שיכסה מתחת לבו עד שתהא טלית מפסקת ביניהן עד שלא יגע בשר זה בבשר זה ממתניו ולמטה ואם היה ישן עם אשתו או בניו ובני ביתו הקטנים הרי גופן כגופו ואינו מרגיש מהן לפיכך אע"פ שבשרו נוגע בהם מחזיר פניו וחוצץ מתחת לבו וקורא:

(יט) עד אימתי הם קטנים לענין זה עד שיהא הזכר בן שתיים עשרה שנה ויום אחד והנקבה בת אחת עשרה שנה ויום אחד והוא שיהא תבניתם כתבנית גדולים שדים נכונו ושערך צמח ואחר כך לא יקרא עד שתפסיק טלית ביניהן אבל אם עדיין לא היו שדים נכונו ושערך צמח קורא עמה בקירוב בשר ואינו צריך הפסק עד שיהיה הזכר בן י"ג שנה ויום אחד והנקבה בת שתיים עשרה שנה ויום אחד:

מוסר – מספר שערי קדושה ח"ב שער ד'

שְׂנֵאָה עַל יְדֵי כְּךָ חוּטָא לְחַבִּירוּ לְהִרְעֵ לּוֹ בְּכָל מִינֵי רַעְיָה וְאָמַרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָּה שְׂנֵאָת הַבְּרִיּוֹת מוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם וְהוּא שׁוֹנָא כְּבִיכּוֹל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שְׂבָרָא אוֹתוֹ וְהִנֵּה כָּלֵנוּ בְּנִים לַה' אֱלֹהֵינוּ וְשׁוֹנָא אֶת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שִׁיָּצָא מֵהֶם זֶה. וְהִנֵּה כָּל הַנְּשָׁמוֹת נִאֲחָזוֹת בְּהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ וְצוּרָה גְבוּהָ מֵהֶם אֲשֶׁר בָּהֶם יִתְפָּאֵר וְאִיךָ

חק לישראל – פרשת כי תשא יום א'

תִּשְׁנֶאֱהוּ. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה בֵּית שְׁנֵי הָיוּ בּוֹ צְדִיקִים וְחַכְמִים גְּדוֹלִים וְלֹא נִחָרַב אֶלָּא בַּעֲוֹן שְׁנֵאת חֲנָם וְלֹא נִתְאַרְךָ הַקֹּזֵז וְלֹא נִעְלָם אֶלָּא לְסַבַּת שְׁנֵאת חֲנָם וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׁשָׂאָר הָעֵבִירוֹת אֵינּוּ עוֹבְרִים עֲלֵיהֶן אֶלָּא בְּשַׁעֲהָ שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶן אַבְל שְׁנֵאת חֲנָם בְּלִבּ הִיא תְּמִיד וּבְכָל רִגַע עוֹבֵר עַל (ויקרא י"ט) לֹא תִשְׁנֶא וְגו' וּבִטֵּל מִצְוֹת עֲשֵׂה (שם) וְאַהֲבַת לְרַעֲךָ כְּמוֹךָ וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׁעַל מִצְוֹה זוֹ אָמְרוּ שְׁזֵה כָּלֵל גְּדוֹל שְׁבַתוֹרָה שְׁכַפְלָם תְּלוּיִם בָּהּ וְלֹא זָכָה מִשָּׁה לְכָל מַעֲלוֹתָיו אֶלָּא שְׁהִיָּה אוֹהֵב לְיִשְׂרָאֵל וּמִצְטָעֵר בְּצַרְתָּם כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק (שמות ב') וַיֵּרָא בְּסַבְלוֹתָם וְעַל פְּסוּק (שם ל"ב) וַעֲתָה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מִחְנֵי נָא וְגו' וְלִכְּן הָיָה שְׁקוּל כָּכָל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (ישעי' ס"ג) וַיִּזְכּוּר יְמֵי עוֹלָם מִשָּׁה עַמּוֹ:

לע"נ

זאב וזיית בן שרה, יונתן בן צדיקה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמואל, דניאלה פורשונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.